

БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ

- **Биосфера** је географски омотач Земље насељен живим светом.

Удаљавањем од екватора према половима, смењују се климатски типови на Земљи и **природне зоне** које се одликују специфичним биљним и животињским врстама. Природне зоне се смењују од екватора према половима и са порастом надморске висине.

- Природне зоне:

- **Тропске кишне шуме** заступљене су око екватора, у областима **екваторијалне климе**. У тропским кишним шумама расте високо дрвеће испреплетано лијанама и тешко су проходне. Оне су увек зелене. Неке врсте дрвећа су **каучуково дрво и махагони**. Ту расту **банане, какао, кафа, ананас....** У овим шумама живе **јагуари, пантери, мајмуни, папагаји, колибри, анаконде, инсекти...**

Слив реке Амазон је највеће пространство тропских кишних шума и често га називају „плућима Земље“. У Амазонији се називају **селваси**, у Африци **прашуме**.

- **Саване** се простиру северно и јужно од тропских кишних шума у областима **тропске климе**. Саване су области **високих** трава са ретким дрвећем – баобаб, акација. У афричким саванама живе: зебре, слоновии, жирафе, лавовии, антилопе, носорози. У Јужној Америци се саване називају **кампоси** и **љаноси**.
- **Пустиње** се простиру **око повратника** и у сушним, изразито континенталним областима у умереном појасу. Највећа пустиња на свету је **Сахара** у Африци. Најпознатије пустиње су Гоби и Арабијска пустиња у Азији, Атакама у Јужној Америци, Хила, Мохаве и Долина смрти у Северној Америци, Намиб и Калахари у Африци.
У Сахари и Арабијској пустињи у **оазама** расте **урмина палма**, а карактеристична домаћа животиња је **камила**.
- **Средоземна вегетација** у условима **средоземне климе**. Типичне биљке: **приморски бор, чемпрес, маслина, ловор, смоква, лимун, поморанџе, мандарине, винова лоза**. Карактеристичне су **макије** – жбунаста вегетација.
- **Степе** су области **ниске траве** у условима **континенталне климе**. У Северној Америци их називају **прерије**, а у Јужној Америци **пампе** или **пампаси**. У прошлости су бизони живели у степама.
- **Шуме умереног појаса** су заступљене у умереном топлотном појасу. Деле се на **листопадне и четинарске (тајге)**.
Листопадне шуме се простиру у условима умереноконтиненталне, **континенталне и океанске климе**. Ту расту: **храст, буква, граб, јасен...**
Северно од листопадних шума простиру се **четинарске шуме** где је клима хладнија. **Тајге** се простиру на северу Европе, Азије и Северне Америке. Најзаступљенији су **бели бор, јела, смрча, ариш**.
- **Тундра** је природна зона обрасла маховином, лишајевима у областима око поларника и најсевернијих делова Европе, Азије и Северне Америке у условима **субполарне климе**. Налази се између тајги на југу и поларних пустиња на северу. Најпознатија животиња је **ирвас**.
- **Поларне пустиње** су на Антарктику и Арктику.
На Антарктику живе **пингвини, фоке и китови**. На Арктику: **поларни медвед, моржеви, фоке**.

- Специфичан биљни и животињски свет: **Аустралија: шуме еукалиптуса, шуме папрата, кенгур, коала, ему птица...** **Кина: панда**

У планинским областима са порастом надморске висине мењају се климатски услови, па због тога на планинама постоји **вертикална биљна зоналност**.

